

የካቲት 27 ቀን 2004 ዓ.ም.

ዳኞች፡- ሐጎስ ወልዱ

አልማው ወሌ

ዓሊ መሐመድ

ነጋ ዱፍሳ

አዳነ ንጉሴ

አመልካች፡- የኢትዮጵያ ኤሌክትሪክ ኃይል ኮርፖሬሽን ደቡብ ሪጅን ሠርከብርሃን ተክሌ ቀረበ

ተጠሪ፡- አቶ ተፈራ ሹና የቀረበ የለም

መዝገቡ ተመርምሮ ተከታዩ ፍርድ ተሰጥቷል።

ፍ ር ድ

ጉዳዩ በአሰሪና ሰራተኛ መካከል የተነሳውን የስራ ክርክር የሚመለከት ነው። ክርክሩ የተጀመረው በይርጋ አለም ከተማ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት ሲሆን፣ ያኔ ከሣሽ የነበረው ተጠሪ በአመልካች ላይ ክስ የመሰረተው የስራ ውሌ ከሕግ ውጪ ስላቋረጠብኝ ውዝፍ ደመወዜን በመክፈል ወደስራዬ እንዲመልሰኝ ይወሰንልኝ በማለት ነው።

አመልካች ለክሱ በሰጠው መልስም የመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያና የፍሬ ነገር ክርክር አቅርቧል። አመልካች በመጀመሪያ ደረጃ መቃወሚያነት ያነሳው ነጥብ ተጠሪ ወደ ስራ ልመለስ በማለት ያቀረቡት ክስ በሶስት ወር ይርጋ የሚታገድ መሆኑን የሚያሳይ ሲሆን በፍሬ ነገር ደረጃ ደግሞ የስራ ውሉ ሊቋረጥ የቻለው ተጠሪ ተመድበው በሚሰሩበት በይርጋዓለም ዲስትሪክት በለኩ ቅርንጫፍ ጣቢያ በተለያዩ ጊዜያት በእዳ ምክንያት ተቆርጦ ከተመለሰ ቆጣሪ የኤሌክትሪክ ፍጆታ ወደ ድርጅቱ መግባት የሚያስፈልገውን ክፍያ ለእራሱ አውሎ ከሕገ-ውጪ በሆነ መንገድ ከአስራ ሶስት በላይ የሆነ ቆጣሪ ለመግጠም በዲስፕሊን ጉድለት በሪጅኑ የዲስፕሊን ኮሚቴ አጣርቶ በሕብረት ስምምነትና በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 27(1(ሐ))እና((መ)) ነው በማለት ክሱ ውድቅ ሊሆን ይገባል ሲል ተከራክሯል።

ክሱን የሰማው ፍ/ቤትም ክርክሩን ከመረመረ በኋላ ተጠሪ ለስራ የታገዱት በስራ ላይ ባጠፉት ጥፋት ነው ፣ ይህ ጥፋትም በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 27(1(ሐ))((መ)) መሰረት የስራ ውሉን ያለማስጠንቀቂያ ለማቋረጥ የሚያስችል ነው በማለት የስራ ውሉ የተቋረጠው በሕገ-መሰረት ነው ሲል ወስኗል። በሌላ በኩል ደግሞ ተጠሪ ውሳኔውን በመቃወም ለሲዳማ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት ይግባኝ በማቅረባቸው ክርክሩ በድጋሚ የተሰማ ሲሆን ፣ በመጨረሻም ፍ/ቤቱ በይርጋዓለም ከተማ መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤት የተሰጠውን ውሳኔ በመሻር ተጠሪ የአስር ወር ውዝፍ ደመወዝ ተከፍሎአቸው ወደ ስራው ይመለስ በማለት ወስኗል። የሰበር አቤቱታው የቀረበው በዚህ ላይ ነው። የአመልካች የሰበር አቤቱታ መሰረታዊ ይዘትም ተጠሪ በስራ ላይ እያሉ የአመልካችን ድርጅት ጥቅም ለግል ጥቅማቸው ማውላቸውና ማጭበርበራቸው በዲስፕሊን ኮሚቴ ተረጋግጦ እያለ ይኸው ማስረጃ በቂ አይደለም ተብሎ ተጠሪ ውዝፍ ደመወዝ

ተከፍሏቸው ወደ ስራ እንዲመለሱ መወሰኑ ያላግባብ ነው የሚል ነው። አቤቱታው ተመርምሮም የዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ በቂ አይደለም ተብሎ ተጠሪ ውዝፍ ደመወዝ ተከፍሏቸው ወደ ስራ እንዲመለሱ መወሰኑ ባግባቡ መሆን ያለመሆኑን ለመመርመር ሲባል ጉዳዩ ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ የተደረገ ሲሆን ለተጠሪ ጥሪ ተደርጎላቸው ቀርበው በሰጡት የፅሁፍ መልስ የዲሲፕሊን ኮሚቴ የዳኝነት ሥልጣን የሌለው አካል በመሆኑ ውሳኔው ውድቅ መደረጉ ባግባቡ በመሆኑ የዞኑ ክፍተኛ ፍርድ ቤት ውሳኔ ሊፀና ይገባል ሲሉ ተከራክረዋል። አመልካች በበኩሉ የሰበር አቤቱታውን በማጠናከር የመልስ መልሱን ሰጥቷል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለፀው ሲሆን ይህ ችሎትም የግራ ቀኝን ክርክር ለሰበር አቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ከአላቸው ውሳኔዎች ጋር በማገናዘብ ጉዳዩን ለሰበር ችሎቱ ሲቀርብ ከተያዘው ጭብጥ አንጻር በሚከተለው መልኩ መርምረናል።

ከክርክሩ ሂደት መገንዘብ የተቻለው ተጠሪ በስር ፍርድ ቤት ክስ የመሰረቱት ከአመልካች ጋር የመሰረቱት የስራ ውል ከሕግ ውጪ ተቋርጧል በሚል ሲሆን አመልካች ለክሱ በሰጠው መልስ የስራ ውሉ የተቋረጠው ተጠሪ በስራ ላይ በፈፀሙት የማጭበርበርና የእምነት ማጉደል ድርጊት ምክንያት መሆኑን ገልጾ መከራከሩንና ግራ ቀኝ ወገኖች ክርክራቸውን ይደግፋልናል የሚሏቸውን ማስረጃዎችን ማቅረባቸውን ፣ የተጠሪ ምስክሮች ቃል የስራ ውሉ ከሕጉ ውጪ መቋረጡን ለማስረዳት የማይችል መሆኑ በሁለቱም ፍርድ ቤቶች ስምምነት ያገኘ ነጥብ መሆኑን ፣ የበታች ፍርድ ቤቶች የተለያዩበት ነጥብ የአመልካች መሰሪያ ቤት የሪጅን ዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ በማስረጃነት ስላላው ተቀባይነት ላይ መሆኑን ነው። አመልካች በዲሲፕሊን ኮሚቴው የተሰጠው ውሳኔ ተጠሪ በስራ ላይ የማጭበርበርና የእምነት ማጉደል ድርጊት መፈፀማቸውን እንደሚያስረዳ ገልጾ ይኸው የዲሲፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ የአመልካችን ክርክር የሚደግፍ መሆኑን የስር ፍርድ ቤት ውሳኔ የሚያሳይ ሲሆን የዞኑ ክፍተኛ ፍርድ ቤት የዲሲፕሊን ኮሚቴው ውሳኔ የተጠሪን የማጭበርበር ወይም የእምነት ማጉደል ድርጊት ለማስረዳት በቂ አይደለም በማለት ውድቅ ያደረገው የኮሚቴው ውሳኔ በገልልተኛ ፍርድ ቤት የተሰጠ አይደለም ፣ በኮሚቴው ፊት የተሰሙት ምስክሮችም በፍርድ ቤት ያልተሰሙ በመሆኑ የኮሚቴው ውሳኔ ተጠሪ የአመልካችን ጥቅም ለራሳቸው ጥቅም ማዋላቸውን ወይም የማጭበርበር ድርጊት መፈፀማቸውን አያሳይም በሚል ምክንያት ነው። አቤቱታው በሰበር ችሎት እንዲታይ የተወሰነው የኮሚቴው ውሳኔ በቂ አይደለም ተብሎ የሥራ ውሉ ከሕግ ውጪ ነው የተቋረጠው በማለት ውሳኔ የመሰጠቱን አግባብነት ለመመርመር ነው። በዚህ መሰረትም ይህን ነጥብ ከግራ ቀኝ ወገኖች ክርክር ፣ አቤቱታ ከቀረበበት ውሳኔ እና ከሕጉ ጋር አገናዝቦን መርምረናል።

ከላይ እንደተገለፀው አመልካች ተጠሪን ከስራ እንዲሰናበት ያደረገው ተመድበው በሚሰሩበት የይርጋዓለም ዲስትሪክት ለኩ ንዑስ ጣቢያ በተለያዩ ወቅቶች በእዳ ምክንያት ተቆርጠው ተመላሽ የተደረጉትን የኤሌክትሪክ ፍጆታ ቆጣሪዎችን ለአመልካች መግባት የነበረበት ክፍያ ለግል ጥቅሙ በማዋሉ በሕገ ወጥ መንገድ ከአስራ ሶስት የፍጆታ ቆጣሪዎች በላይ በመግጠም በአመልካች ድርጅት ጥቅም ላይ ጉዳት አድርሰዋል በማለት ሲሆን ይህ የተጠሪ አድራጎት ስለመኖሩ የዲሲፕሊን ኮሚቴው ጉዳዩን አጣርቶ በፍራ ነገር ረገድ አረጋግጧል። አመልካች የስራ ውሉን ያቋረጠው ይህን መሰረት በማድረግ እንደሆነም አላከራከረም። በአስሪና ሰራተኛ መካከል ተመስርቶ የነበረውን የስራ ውል ስለሚቋረጥባቸው ሕጋዊያን ምክንያቶች በሚመለከት በአስሪና ሰራተኛ ጉዳይ አዋጅ ቁ. 377/96 በዝርዝር ተመልክቶአል። በዚህ መዝገብ ለተያዘው ክርክር አወሳሰን ተገቢነት ያለው የአዋጁ አንቀጽ 27 ሲሆን፣ ይህም ያለማስጠንቀቂያ የስራ ውል

የሚቋረጥባቸውን ምክንያቶች በዝርዝር አስቀምጦአል። ተጠሪ በአሰሪው (በአመልካች) ጥቅም ላይ በማጭበርበር ድርጊት ጉዳት ማድረሱ የዲ.ሲ.ፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ በሰነድ ማስረጃነት ቀርቦ ተረጋግጧል። በዲ.ሲ.ፕሊን ኪሜቴ የተሰጠ ውሳኔ በስራ ክርክር ችሎት ለሚቀርብ ክርክር በዲ.ሲ.ፕሊን ኮሚቴ ፊት ቀርበው የመሰከሩት ምስክሮች የስራ ክርክር በሚሰማው አካል ወይም ፍርድ ቤት ፊት ቀርበው ካልተሰሙ የእነዚህን ምስክሮች ቃል መሰረት በማድረግ የተሰጠ የዲ.ሲ.ፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ በስራ ክርክር ጉዳይ የሰራተኛውን ጥፋት ለማስረዳት ለማስረጃነት ሊቀርብ አይገባም የሚባልበት ሕጋዊ አግባብ የለም። በመሆኑም የዲ.ሲ.ፕሊን ኮሚቴ ውሳኔ ለማስረጃነት ሊቀርብ የሚገባ ሲሆን ይኸው የሰነድ ማስረጃ በተጠሪ ማስረጃ ያልተስተባበለ መሆኑን የክርክሩ ሂደት ያሳያል። የኮሚቴው ውሳኔ ተጠሪ በስራ ላይ የማጭበርበርና በአመልካች ላይ ጥቅም ላይ ጉዳት ማድረሳቸውን የሚያረጋግጥ በመሆኑና እነዚህ ድርጊቶች ደግሞ ያለማስጠንቀቂያ የስራ ውል ከሚያቋርጡ ምክንያቶች መካከል እንደሆነ በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 27(1(ሐ)) እና((መ)) ስር ተመልክተዋል። እንግዲህ ሕጉ ይህን ያሕል ግልጽ ከሆነ ከዚህ በተቃራኒ መወሰን የሚቻልበት ምክንያት አይኖርም። ሲጠቃለል የስራ ውሉ የተቋረጠው በሕግ አግባብ መሆኑ ግልጽ ሆኖ ሳለ የሲ.ዳማ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በተቃራኒው መወሰኑ ውሳኔው በማስረጃ አቀባበል ረገድ መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ያለበት ሆኖ አግኝተነዋል። በዚህም ምክንያት ተከታዩን ወስነናል።

ው ሳ ኔ

1. የሲ.ዳማ ዞን ከፍተኛ ፍ/ቤት በመ/ቁ. 23119 ጥቅምት 10 ቀን 2004 ዓ.ም የሰጠው ውሳኔ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 348(1) መሰረት ተሸሯል።
2. በአመልካች እና በተጠሪ መካከል የነበረው የስራ ውል የተቋረጠው በአዋጅ ቁጥር 377/1996 አንቀጽ 27(1(ሐ))እና((መ)) በመሆኑ በሕግ አግባብ ነው ብለናል። ስለዚህም የድርጋዓለም መጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት የሥራ ውሉ የተቋረጠው በሕግ አግባብ ነው በማለት በመ/ቁ. 00612 ሰኔ 09 ቀን 2003 ዓ.ም የሰጠው የውሳኔ ክፍል በውጤት ደረጃ በፍ/ብ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 348(1) መሰረት ፀንቶአል።
3. ወጪና ኪሚካል ግራ ቀኝ የየራሳቸውን ይቻሉ።
መዝገቡ ተዘግቷል ፤ ወደ መዝገብ ቤት ይመለስ።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት

ሃ/ዲ